

Facultade de Bioloxía

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V02M066V07101	Orientación e Función Titorial	1c	3.5
V02M066V07102	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario	1c	4.5
V02M066V07103	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos	1c	4.5
V02M066V07104	Sistema Educativo e Educación en Valores	1c	3.5
V02M066V07225	A Formación Profesional	1c	8
V02M066V07227	Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional	1c	6
V02M066V07228	Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Primario e Secundario	2c	12
V02M066V07301	Prácticas Externas	2c	12
V02M066V07401	Traballo Fin de Máster	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Orientación e Función Titorial				
Materia	Orientación e Función Titorial			
Código	V02M066V07101			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Barreira Arias, Alberto José Fernández Guerra, Ernesto Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús Rodicio García, María Luisa			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia “Orientación e Función Titorial”, está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante -futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e tutoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.			- saber
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.			- saber - saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			- saber - saber facer
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.			- saber facer
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos			- saber
CG11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.			- saber - saber facer
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.			- saber facer
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.			- saber

CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	- saber
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	- saber facer
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.	- saber - saber facer
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.	- saber facer
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber facer
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	- saber facer
CE12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.	- saber facer
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.	- saber facer - Saber estar / ser
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber facer
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- saber facer
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, comprender e desenvolver os fundamentos teóricos (conceptuais, lexislativos) sobre os que se asenta a orientación e a función titorial, así como as súas relacións coa función docente.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE7 CE8 CE25 CT1 CT3
Analizar e valorar a importancia da orientación e da tutoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE2 CE4 CE12 CE21 CE25 CT2

Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE3 CE7 CE9 CE24 CE31 CT1 CT2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE3 CE4 CE9 CE10 CE12 CE30 CT1 CT3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CE4 CE7 CE21 CE30 CE31 CT1 CT3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno. informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CT1 CT3

Contidos

Tema

- 1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
- 2.- Bases lexislativas da orientación e función titorial.
- 3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.

4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.

5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.

6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Titorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.

7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Sesión maxistral	8	16	24
Titoría en grupo	2	0	2
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballos de aula	4	8	12
Outros	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Outros	Traballos e proxectos a desenvolver de xeito autónomo por parte do alumno, individualmente ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	
Traballos de aula	
Outros	

Avaliación	
Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10	CE25 CE31 CT3
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3

Outros	TRABALLOS E PROXECTOS: O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18 CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3
--------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<div>- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo<div><div>alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademaisda<div><div>realización e entrega de tarefas ponderables.<div><div>- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno.
É<div><div>necesariorespetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.<div><div>- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos<div><div>anteriormente,poderápresentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais)<div><div>sobre todos oscontidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurocidade e profundización dos coñecementos e<div><div>competencias acadadaspolos alumnos/as na materia e terá una ponderación de 10 puntos (100% da nota final).<div>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALVAREZ Y BISQUERRA, Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos., Wolters, 2012, Barcelona

ALVAREZ Y BISQUERRA, Manual de Orientación y Tutoría., Praxis, 1998,

LÓPEZ URQUIZAR, N. e SOLÁ MARTÍNEZ, T, Orientación escolar y tutoría., Grupo Editoria Universitario, 2005, Granada

Bibliografía Complementaria

BLASCO CALVO, P., Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria.Casos prácticos resueltos., Nau Llivres, 2006, Valencia

MARTIN, X. e outros., Tutoría. Técnicas, recursos y actividades., Alianza, 2008, Madrid

MARTÍN, E. e MAURI, T., Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva., Graó, 2011, Barcelona

MARTÍN, E. e ONRUBIA, J., Orientación y tutoría. Procesos de innovación y mejora de la enseñanza., Graó, 2008, Barcelona

MARTÍN, E. e SOLÉ, I., MARTÍN, E. e SOLÉ, I. Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención., Graó, 2011, Barcelona

MARTÍNEZ, M.de C., Orientación educativa en la familia y en la escuela: casos resueltos., Dykinson, 2012, Madrid

MARTÍNEZ GONZÁLEZ, M. de C.; ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B. y FERNÁNDEZ, A.P., OrientaciónFamiliar: Contextos, evolución e intervención., Sanz y Torres, 2009, Madrid

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario				
Materia	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	V02M066V07102			
Titulacion	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://ftellado@uvigo.es			
Descrición xeral	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuadrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicolóxicos (*cognición, linguaxe, personalidade, etc.) no período da adolescencia e a idade adulta. Estes coñecementos son fundamentais na formación de docentes da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento dos adolescentes e os adultos a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.			- Saber estar / ser
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.			- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos			- saber facer - Saber estar / ser
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.			- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.			- saber

CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	- saber
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	- saber - saber facer
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e da idade adulta e plantexar estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE3 CT3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	CG8 CG9 CG16 CE2 CE5 CT3
Deseñar propostas de actuación educativa para o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordos coa organización do centro docente.	CG7 CG8 CG9 CG16 CE4 CE5 CE9

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia e a idade adulta. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia e a idade adulta.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores Intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición, avaliación e intervención.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	12	82	94
Sesión maxistral	8.5	0	8.5
Probas de tipo test	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección dos docentes.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	ATENDERASEN AS DUBIDAS E INICIATIVAS PLANTEXADAS POLOS ALUMNOS DURANTE A REALIZACIÓN DAS ACTIVIDADES

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Actividades e prácticas a resolver en clase	70	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE9
Probas de tipo test	Preguntas sobre os contidos do temario	30	CE1 CE2 CE5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos do 80% estando admitido faltar ao

20% da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características da devandita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente. Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Coll, C. (Coord.), Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria, Graó, 2010, Barcelona
- Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps, Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación, Alianza, 2001, Madrid
- García-madruga, J. y Delval, J., Psicología del Desarrollo I, UNED, 2010, Madrid
- González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., Manual de Psicología de la Educación, Pirámide, 2002, Madrid
- Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords., Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato, Pirámide, 2011, Madrid
- Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C. (Comps.), Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva, Alianza, 1999, Madrid
- Santrock, J.W, Psicología del desarrollo, McGraw-Hill, 2006, México
- Santrock, J.W, Psicología de la Educación., McGraw-Hill, 2006, México

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Materia	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	V02M066V07103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	Cid González, Antonio Pedro Fernández Rodicio, Clara Isabel Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	El curriculum es el eje sobre el que se desarrolla la labor educativa, tanto en los aspectos conceptuales (concepciones, componentes, niveles, etc.) como en los procedimientos (procesos de diseño, puesta en práctica, evaluación, etc.). De ahí la importancia del dominio de los contenidos que vamos a trabajar en este modulo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.	- saber
CG2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.	- saber
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	- saber facer
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber facer
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.	- saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber facer
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber facer

CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	- saber facer - Saber estar / ser
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	- Saber estar / ser
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.	- Saber estar / ser
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.	- saber facer - Saber estar / ser
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.	- saber - saber facer
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	- saber facer
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.	- saber facer
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	- saber - saber facer
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A, adecuando os aspectos, procesos e criterios metodolóxicos a cada situación de E/A	CG1 CG2 CG4 CG6 CG10 CG17 CE13 CE19 CE24 CE27 CE31 CT1 CT2 CT3
Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durante a realización do proceso E/A.	CG2 CG7 CG10 CG16 CG17 CE9 CE13 CE19 CE24 CE31 CT1 CT2 CT3

Construir e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	CG1 CG2 CG7 CG10 CE9 CE13 CE19 CE20 CT1 CT2 CT3
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE4 CE9 CE13 CE24 CE27 CE31 CT1 CT2 CT3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	CG2 CG3 CG4 CG7 CG10 CG17 CG18 CE4 CE9 CE13 CE31 CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do curriculum Modelos de curriculum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Organos Colexiados do centro escolar Documentos Institucionais
3. Compoñentes didácticos	Competencias Obxectivos: Tipos e redacción Contidos: Selección e secuenciación Metodoloxía: principios e estratexias Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades Recursos didácticos Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	22	33
Proxectos	0	30	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Sesión maxistral	11	22	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquira a consolidación de determinados procedimentos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto. Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias: 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Diseño dunha unidade didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de termos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco follíos)
Proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proxectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corregir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Sesión maxistral	Durante as sesións maxistras realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dúbidas surtidas durante a elaboración do proxecto. O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	
Proxectos	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Califícanse as actividades realizadas na aula para comprobar a consolidación das aprendizaxes e realizar unha retroalimentación positiva.	20	CG1 CG2 CG7 CG16 CG17 CE13 CE24 CE27 CE31

Proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderá elixir a temática e o curso de implementación.	80	CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CG18 CE4 CE9 CE19 CE20 CE24 CT1 CT2 CT3
-----------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación desta asignatura desenvólvese en varios niveis e dimensións. Partindo do marco xeral das competencias, é dicir, das capacidades, a avaliación intentará recoller e valorar aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto de: campo dos coñecementos, campo dos procedementos, campo actitudinal e campo relacional.

Entendemos que o equilibrio estará en que o alumnado acabe por dominar estas catro grandes dimensións que dalgunha forma contribuirá a que se forme de xeito integral.

A avaliación está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Polo tanto, afecta a todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

A avaliación do proxecto terá dous aspectos: por un lado a xustificación teórica dos distintos elementos curriculares traballados e por outro o seu deseño. Para avaliar o proxecto seguiranse as seguintes normas:

- 1.- Utilización dos coñecementos disponibles nos documentos traballados na aula para contrastar as propias ideas, apoialas e fundamentalas. Comprensión das ideas básicas contidas nos materiais utilizados e analizados.
- 2.- Expresar correctamente as ideas propias, argumentadas e demostrar capacidade de escoita e receptividade.
- 3.- Crítica razonada de posicións e feitos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio da materia.
- 4.- Claridade expositiva, habilidades de comunicación, estrutura da presentación traballada na aula.
- 5.- Estructura lóxica das ideas.
- 6.- Utilización e manexo das TIC.
- 7.- Adecuación e coherencia entre as actividades prácticas e os contidos teóricos.
- 8.- Calidade das aportacións e expresións de ideas innovadoras, contribucións no traballo en grupo, compromiso nas diferentes tarefas.
- 9.- Formulación dos obxectivos didácticos, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 10.- Selección do tema, secuenciación dos contidos o longo da unidade didáctica, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 11.- Selección das actividades, creatividade na súa elaboración, adecuación a idade e a temporalización.
- 12.- Deseño innovador de recursos.
- 13.- Selección das estratexias de avaliación: actividades de avaliación, tipos e técnicas de avaliación, deseño de instrumentos, etc.

O seguimento dos grupos de traballo convértese unha ocasión privilexiada para introducir, por parte da profesora, aspectos actitudinais (cooperación, responsabilidade profesional, motivación polo traballo de mestre, etc.). Do mesmo xeito, en algunhas fases do proxecto pídeselle ao alumnado que valoren o seu propio traballo (autoavaliación) ou o traballo dos demais compañeiros (coavaliación) para facer unha retroalimentación do proceso que permita solventar os erros na aprendizaxe

o antes posible.</p><p>Para a valoración de traballo en grupo o alumnado debe cubrir unha matriz de autovaloración que estará dispoñible na plataforma.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTÓN MAYO, I. y PINO JUSTE, M.R., Diseño y desarrollo del curriculum., Alianza editorial., 2011

CANTON MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento, Alianza, Alianza, 2013

Bibliografía Complementaria

ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., La organización escolar. Práctica y fundamentos., GRAO, 1996

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Orientación e Función Titorial/V02M066V02101

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V02102

Investigación e Innovación na Educación Secundaria/V02M066V02205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Materia	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	V02M066V07104			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vieites García García, Manuel F.			
Profesorado	Cid Fernández, Xosé Manuel Fernández González, María Reyes Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	mvieites@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral	Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar sen ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe. Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo. Para iso, e en primeiro lugar, é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas e, en definitiva, para mellorar a calidade da educación. A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación. Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización. Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfiren na súa acción. Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida. Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle outorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como na LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE, si serían incluídos nos seus contidos. Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Educación Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE - Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).
------------------	---

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado é quen de analizar os aspectos substantivos do sistema educativo español nos ámbitos estatal e autonómico. O alumnado estuda e coñece a súa estrutura nunha perspectiva histórica e actual.	CG13 CE6
O alumnado comprende os aspectos fundamentais da Lei Orgánica 2/2006 e da LOMCE, en relación cos niveis educativos vinculados ao Mestrado de Secundaria.	CG13 CE6 CT1
O alumnado coñece e valora o rol dos axentes socioeducativos nos procesos educativos formais propios das ensinanzas de secundaria, bacharelato, formación profesional e ensinanzas de idiomas.	CG7 CE10 CE11
O alumnado sabe como deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe con especial atención á equidade, a educación emocional e en valores, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e ou respecto dos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sostible.	CG7 CG13 CE10 CT1

Contidos

Tema	
1. O Universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos. Educación formal, non formal e informal.	1.1. Concepto de educación. Trazos xerais e diferenciais. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, alumnado, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOMCE. Ensinanza obrigatoria e posobrigatoria. Educación Secundaria e Bacharelato. Formación Profesional. Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. Asociacións escolares.
3. A educación en valores.	3.1. Marco conceptual da educación en valores e actitudes. Cara unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía e estratexias didácticas ante valores e actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a educación de valores e actitudes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	7	21
Traballos de aula	14	12.5	26.5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia.
Traballos de aula	O alumnado realiza traballos nos que aplica os coñecementos desenvolvidos na sesión maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo propio seguindo as indicacións do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	titorías
Traballos de aula	titorías
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	titorías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia	20	CE6 CE10 CE11
Traballos de aula	O alumnado aplica o coñecemento teórico a casos prácticos.	30	CG7 CG13 CE6 CE10 CE11
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo de elaboración propia segundo as indicacións do profesorado.	50	CG7 CG13 CE6 CE10 CE11 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Camps, V., El gobierno de las emociones, Herder, 1998, Barcelona

Colom, A. J. (coord.), Teorías e institucións contemporáneas de la educación, Ariel, 1998, Barcelona

Delors, J., La educación encierra un tesoro, Santillana, 1996, Madrid

Esteve, J. M., Educar, un compromiso con la memoria. Un libro para educar en libertad, Octaedro, 2010, Barcelona

Haydon, G., Enseñar Valores. Un nuevo enfoque, Morata, 2013, Madrid

Mestre Chust, V., La necesidad de la educación en Derechos Humanos, UOC, 2007, Barcelona

Pozo Andrés, M^a del M. (ed.), Teorías e institucións contemporaneas da educación, Biblioteca Nueva, 2009, Madrid

Puig, J. M. et al., Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía, Octaedro, 2007, Barcelona

Sarramona, J., Fundamentos de educación, CEAC, 1989, Barcelona

Soler, Mª P. (coord.), De la educación emocional a la educación en valores, MEC, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Cuadernos de Pedagogía,

Revista Galega de Educación,

Revista Galega do Ensino,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A Formación Profesional				
Materia	A Formación Profesional			
Código	V02M066V07225			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	8	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier Fernández Riveiro, Miguel Anxo González Pazos, José Manuel			
Correo-e	xabieral@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia “Formación Profesional” facilita a adquisición dos coñecementos suficientes sobre o sistema de Formación Profesional vixente en España, que abrangue tanto a FP regrada como a FP para o Emprego. Garantirase pois o estudo das diferentes modalidades en que se organiza a FP Regrada, tendo en conta a normativa e o desenvolvemento curricular galego así como a análise das especialidades de profesorado da FP. Por último, analizaranse os distintos programas educativos europeos que posibilitan o intercambio de experiencias entre docentes e estudantes nun contexto internacional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber - saber facer
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino	- saber
CG14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.	- saber - saber facer
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.	- saber - saber facer
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer

CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber - saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Establece a relación existente entre demanda do contorno produtivo, cualificacións profesionais e oferta formativa de FP.	CG4 CG13	
Analiza o Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais e coñecer a estrutura das cualificacións.	CT1	
Coñece a estrutura da Formación Profesional no Sistema Educativo e a súa homologación co resto dos subsistemas de FP.	CG13	
Identifica os distintos niveis de concreción curricular dende o DBT ao currículo adaptado ao grupo clase.	CG13 CE4 CE8 CT1 CT2	
Coñece a estrutura curricular dos ciclos de FP no sistema educativo, atendendo as diferenzas na súa regulación polas leis educativas (LOGSE, LOE e LOMCE).	CG13 CG14	
Distingue a oferta de FP Regrada: réxime ordinario, de adultos (oferta modular) e a distancia.	CG13 CG14	
Analiza os proxectos experimentais na FP Dual en Galicia.	CG4 CG13 CG16 CT1 CT2 CT3	
Valora o plurilingüismo vixente no sistema educativo galego e determinar as características básicas das seccións bilingües en FP.	CG4 CG13 CT1 CT2 CT3	
Comprende o proceso de acreditación de competencias.	CG4 CG13 CG16 CG18 CE4 CT1 CT2	
Identifica as características básicas dos programas europeos destinados ao alumnado e profesorado da FP, Leonardo e Erasmus, e adquirir as destrezas necesarias para poder formalizar solicitudes a estes programas.	CG4 CG13 CG18 CT1 CT2 CT3	

Contidos		
Tema		
1. A FP EN ESPAÑA:	1.1. Cualificacións: INCUAL, catálogo nacional de cualificacións, marco europeo 1.2. Subsistemas da FP: “regrada” e “para o emprego”. 1.3. FP e experiencia profesional: acreditación de competencias. 1.4. Inserción Laboral como profesor de FP Regrada: especialidades de profesorado 1.5. Análise da lexislación vixente: LOGSE vs LOE /LOMCE e desenvolvemento curricular galego	
2. A FP NO SISTEMA EDUCATIVO (REGRADA):	2.1. FP de Base e FP Específica. 2.2. Ciclos formativos de grao medio e superior. 2.3. Formación Profesional Básica. 2.4. FP Dual. 2.5. FP de Adultos: presencial e a Distancia. 2.6. Plurilingüismo: linguas vehiculares e sección bilingües	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos tutelados	5	0	5
Traballos de aula	12	90	102
Presentacións/exposicións	12	50	62
Probas de tipo test	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e avaliación inicial.
Sesión maxistral	Explicación por parte dos profesores da materia utilizando as presentacións cós alumnos terán a súa disposición na plataforma de e-learning faitic. A materia conta con dous profesores que atenderán as dúbidas e consultas dos alumnos dinamizando as clases presenciais e atendendo o traballo autónomo do alumno. Garántese que as titorías sexan tanto presenciais como a través de do foro de faitic e o correo electrónico.
Traballos tutelados	Proporanse actividades para que o alumno teña que intervir de forma oral na clase e deseñaremos actividades para fomentar o traballo en equipo.
Traballos de aula	A base da nosa metodoloxía é o fomento da aprendizaxe autónoma do alumno, coa orientación dos profesores. A aprendizaxe autónoma do alumno estará apoiada pola plataformas de e-learning faitic, nas que o alumno disporá de diferentes materiais elaborados para a materia.
Presentacións/exposicións	A exposición oral dos traballos, facendo uso das TIC's.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	A aprendizaxe autónoma do alumno estará apoiada pola plataformas de e-learning faitic, nas que o alumno disporá de diferentes materiais elaborados para a materia.
Presentacións/exposicións	A exposición oral dos traballos, facendo uso das TIC's.
Traballos tutelados	Proporanse actividades para que o alumno teña que intervir de forma oral na clase e deseñaremos actividades para fomentar o traballo en equipo.
Actividades introdutorias	Presentación da materia e avaliación inicial.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Participouse na clase amosando interese, puntualidade, realizando cuestións en clase, cooperando cos compañeiros de equipo e demostrando motivación cara a profesión docente	10	CG4 CG13 CG14 CG16 CG18 CE4 CT1 CT2 CT3

Presentacións/exposicións	Leváronse a cabo exposicións orais de calidade dos traballos en equipo, atendendo a:	40	CG4 CG14 CE8 CT1 CT2
	- Uso das TIC's. - Calidade da presentación. - Exposición de tódolos apartados do traballo. - Adaptación ao tempo dispoñible.		
	Será necesario obter un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia.		
Traballos tutelados	Aplicouse o aprendido por medio de traballos en equipos, atendendo a:	20	CG4 CG13 CG16 CG18 CE4 CT1 CT2 CT3
	Calidade e pertinencia dos contidos Redacción dos traballos. Presentación.		
Probas de tipo test	Adquiríronse os contidos teóricos.	30	CG13
	Esta proba incluírá preguntas tipo test e outras de resposta breve		CG14

Outros comentarios e avaliación de Xullo

CRITERIOS PARA ESTUDANTES QUE NON SUPERARON A AVALIACIÓN CONTINUA E DEBAN REALIZAR O EXAME DA 1ª CONVOCATORIA:

Estes/as estudantes deberán presentar os traballos obrigatorios non aprobados previamente na data indicada para a realización do Exame da 1ª convocatoria desta materia. Os profesores realizarán as preguntas oportunas trala exposición dos traballos coa fin de verificar se o/a alumno/a adquiriu as competencias mínimas requiridas. Non haberá unha proba escrita senón que o "exame" consistirá na exposición dos traballos e a resposta ás preguntas formuladas polos profesores.

En caso de non superar a materia nesta primeira convocatoria, os estudantes deberán ser avaliados conforme ao establecido para os/as alumnos/as non asistentes, tal e como se especifica a continuación:

CRITERIOS PARA ALUMNOS/AS NON ASISTENTES E PARA OS QUE SE PRESENTEN NA 2ª CONVOCATORIA:

Criterios de avaliación	Instrumento de avaliación	Criterios de cualificación
Adquiríronse os contidos teóricos		
<i>Será necesario optar un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia</i>	Proba obxectiva: preguntas con resposta breve	40%

**Aplicouse o
aprendido
por medio de
traballos
individuais
(mostraranse
en faitic
cunha**

**semana de
antelación ás
datas de
avaliación),
atendendo a:**

Calidade e pertinencia dos contidos
Redacción dos traballos.
Corrección por escrito de varios traballos 30%

Presentación co formato adecuado

Será necesario

optar un

mínimo de 5

(sobre 10)

nesta proba

para poder

aprobar a

materia

**Leváronse a
cabo**

exposicións

orais de

calidade dos

traballos,

atendendo a:

Uso das TICs.

Calidade da

presentación.

Exposición de

tódolos

apartados do traballo.
Observación sistemática. 30%

Adaptación ao

tempo

dispoñible.

Será necesario

optar un

mínimo de 5

(sobre 10)

nesta proba

para poder

aprobar a

materia

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albano J.Alonso Blanco, Miguel Ángel Fernández Riveiro A y otros., Formación y Orientación Laboral para Ciclos LOE, Ediciones Generales,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Formación e Orientación Laboral/V02M066V08229

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V08103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V08227

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V08104

Outros comentarios

Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado. Aquel alumnado que non conte coa citada porcentaxe de asistencia, terá que realizar a probas indicadas no apartado de avaliación en criterios para alumnos non asistentes, nas datas establecidas oficialmente para a primeira convocatoria e, se é o caso, para a segunda.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional**

Materia	Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional			
Código	V02M066V07227			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier González González, Salvador Guillermo Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo meso e microsistema absorbe a diversidade e complexidade do **macrosistema social. O profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a innovación e a investigación educativa. Nela tratarase fundamentalmente de como abordar desde céntroo e a clase proxectos de innovación e investigación didáctica			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	- saber - saber facer
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	- saber - saber facer
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Deseñar e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da materia	CE24 CE25 CT1
Deseñar e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas, orientadas á mellora docente.	CE26 CE27 CT1
Saber traballar de maneira eficiente e construtiva en contornas cooperativas.	CE26 CT3

Contidos	
Tema	
A función investigadora do persoal docente de FP. - Relevancia da investigación na FP.	
O profesorado como axente reflexivo e crítico, capaz de proxectar a innovación docente e a investigación educativa na mellora da súa propia práctica.	- Os métodos e técnicas de investigación e o seu papel na práctica docente. - O acceso a e manexo da información como elemento crave da mellora docente.
Análise e valoración dos proxectos e experiencias innovadoras no ensino-aprendizaxe	- A aprendizaxe baseada en proxectos.
Deseño e desenvolvemento de propostas de innovación e investigación no ensino-aprendizaxe.	- A aprendizaxe cooperativa como proposta de innovación metodolóxica na aula.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	12	20	32
Traballos de aula	10	33	43
Debates	2	7	9
Traballos e proxectos	5	60	65
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades de presentación da materia e de coñecemento do alumnado.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Actividade de aula
Probas	
	Descrición
Traballos e proxectos	Actividade na aula e fora dela para o desenvolvemento de proxectos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Actividades de aula e observación e seguimento da asistencia e a participación do alumno	30	CE27 CT1 CT3

Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, xa sexan investigacións, traballos, proxectos ou programacións.	70	CE24 CE25 CE26 CE27 CT1 CT3
-----------------------	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para conseguir unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Máster, esíxese a todo o alumnado unha asistencia dun mínimo do 80% ás sesións, ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.

- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados o primeiro día de clase coa presentación do programa da materia.- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva, sobre os parámetros expostos anteriormente, e presentase o proxecto de innovación educativa e/ou investigación), poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do máster para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigorosidade e profundización nos coñecementos e competencias conseguidas polo alumnado na materia e terá unha ponderación de 5 puntos (50% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Area, M., Innovación pedagógica con las TIC y el desarrollo de las competencias informacionales y digitales, 64, 2008, Investigación en la escuela

Bell, J., Cómo hacer tu primer trabajo de investigación: guía de investigadores en educación y ciencias sociales., Gedisa, 2005,

Bisquerra, R., Metodología de la investigación educativa., Muralla, 2004,

Cebrián, M., Creación de materiales para la innovación educativa con TIC., 2004, II Congreso Nacional de Formación del Profesorado en Tecnologías de la Información y la Comunicación

Gairín Sallán, Joaquín; Medina Rivilla, Antonio, Innovación de la educación y de la docencia, 2ª, EDITORIAL UNIVERSITARIA RAMON ARECES, 2015,

Bibliografía Complementaria

Arce, C. y Real, E., Introducción al análisis estadístico con SPSS para Windows., PPU,

Etxeberria, J. y Tejedor, F. J., análisis descriptivo de datos en educación, La Muralla, 2005, Madrid

Kvale, S., La entrevista en la investigación cualitativa, Morata, 2011, Madrid

Tejada Fernández, J., Estrategias de innovación en la formación para el trabajo., Tornapunta, 2009, Madrid

Vallejo, A. F., Orti, M. y Agudo, Y., Métodos y técnicas de investigación social., Centro de Estudios Ramón Areces, 2007, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas Externas/V02M066V06301

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Outros comentarios

Esta materia ten un carácter marcadamente propedéutico con respecto as prácticas externas ou practicum que o alumnado realizará unha vez terminada a parte específica co traballo de fin de grao que terá que render e defender para conseguir o máster.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Primario e Secundario				
Materia	Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Primario e Secundario			
Código	V02M066V07228			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	González González, Salvador Guillermo González Pazos, José Manuel Martínez Méndez, Manuel			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A transmisión da cultura é un dos aspectos máis importantes e máis preocupantes para unha sociedade. Do que falamos é da tarefa de pasar, dunhas xeracións a outras, o coñecemento acumulado: saberes e técnicas, valores e crenzas, coñecementos, modos, maneiras, costumes, etc. Cumpre esta tarefa unha dobre misión: socializar aos novos membros dunha comunidade e garantir que os coñecementos non se perdan e contribúan ao mantemento da sociedade no futuro. Canto máis complexa sexa unha sociedade máis se complica, á súa vez, a maneira de transmitir a cultura. Aínda que as sociedades teñen multitude de mecanismos para educar, necesitan estruturar, ordenar, planificar en definitiva, as fórmulas adecuadas para facer realmente efectiva esa tarefa. Nunha sociedade como a nosa, existen responsables, en distintos niveis, do sistema educativo. Estes deben tomar unha serie de decisións, deben decidir que coñecementos transmítense, de que maneira, en que lugares e momentos, quen están preparados para comunicalos, etc. Deben decidir tamén como se acredita a adquisición deses coñecementos e como se atende ás diferenzas entre o suxeitos obxecto da educación. Todo iso no seu ámbito de actuación: O goberno do Estado, as Comunidades Autónomas nas súas competencias, os centros educativos e o profesorado. As e os docentes necesitan, como calquera outro profesional, planificar a súa actividade. Esta planificación resulta imprescindible, por unha banda, para cumprir co estipulado por instancias superiores e contextualizalo na nosa contorna, e, por outro, para afastarse do intuicionismo e do activismo. É o que denominamos planificación didáctica, que incluíría a programación didáctica e a programación de unidades didácticas, polo profesorado para a súa tarefa cotiá.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.	- saber

CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	- saber - saber facer
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber - saber facer
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.	- saber - saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber - saber facer
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	- saber - saber facer
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.	- saber - saber facer
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	- saber - saber facer
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	- saber - saber facer
CE5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.	- saber
CE7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	- saber - saber facer
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber - saber facer
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar os currículos dos títulos formativos dos sectores primario, secundario e sector servizos	CG1 CG3 CE7

Desenvolver os diferentes apartados que compoñen unha programación didáctica	CG1 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE1 CE2 CE4 CE5 CE8 CE9 CE10 CE19 CT1 CT2 CT3
Defender unha programación didáctica cos módulos dos sectores primario, secundario e servizos	CE29 CT1 CT2 CT3
Elaborar varias unidades didácticas e defender unha delas relacionada cos módulos dos sectores primario, secundario e servizos.	CG1 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE19 CE29 CT1 CT2 CT3

Contidos	
Tema	
Os ciclos formativos relacionados coas diferentes familias profesionais.	Ciclos formativos das familias do sector primario e secundario e do sector servizos
Os documentos curriculares como punto de partida da actividade docente	Estructura dos títulos de FP
As programacións didácticas: estrutura, deseño e confección.	Marco legal Contexto socioeconómico. Metodoloxía Avaliación Atención á diversidade. Educación en valores.
Estructura, deseño e confección das unidades didácticas	Planificación de obxectivos e tarefas. Criterios e instrumentos de avaliación. Mínimos Tarefas do profesorado e alumnado asociadas a cada actividade

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Sesión maxistral	15	35	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	20	26

Proxectos	35	170	205
Presentacións/exposicións	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da guía docente da materia
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia en base a material dispoñible en FAITIC.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse en pequeno grupo e baixo a supervisión dos profesores.
Proxectos	Elaboración dunha programación didáctica, desenvolvendo completamente un mínimo de 5 unidades didácticas.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa da programación didáctica elaborada e dunha das súas unidades didácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución da materia
Sesión maxistral	Exposición dos contidos e aclaración de dúbidas e preguntas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades de desenvolvemento.
Proxectos	Realización de proxectos.
Presentacións/exposicións	Realización de exposicións e presentacións.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introdutorias	Presentación da guía didáctica do módulo.	0	CG1 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE19 CE29 CT1 CT2 CT3
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia en base a material dispoñible en FAITIC.	0	CG1 CG3 CE6

Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse en pequeno grupo e baixo a supervisión dos profesores.	20	CG1 CG3 CT1 CT2 CT3
Proxectos	Elaboración dunha programación didáctica, desenvolvendo completamente un mínimo de 5 unidades didácticas.	50	CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE19 CT1 CT2 CT3
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa da programación didáctica elaborada e dunha das súas unidades didácticas	30	CE29 CT1 CT2 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para acollerse á avaliación continua anteriormente detallada será necesario asistir ás clases alomenos un 80% do tempo presencial. Esta avaliación continua realizarase en base aos seguintes criterios:

1. Participación nas actividades orais e realización escrita de cuestións e exercicios propostos na aula (2 puntos)
2. Calidade da programación didáctica elaborada (3 puntos)
- Valórase neste apartado:
 - a) Identificación e contextualización.
 - b) Adecuación do currículo ás características do ámbito productivo.
 - c) Táboa dun mínimo de 15 UD con indicación dos RA ou CT asociados así como unha breve descrición e temporalización.
 - d) Número de UD desenvoltas a maiores do mínimo establecido de 5
 - e) Indicación dos mínimos e dos criterios de cualificación coherente coas UD
 - f) Definición das actividades de recuperación do alumnado que non supera as avaliacións parciais e/ou a avaliación final
 - g) Definición da proba do alumnado que perde o dereito á avaliación continua.
 - h) Seguimento e avaliación da PD
 - i) Avaliación inicial
 - j) Medidas de reforzo educativo.
 - k) Educación en valores
 - l) Actividades complementarias e extraescolares
 - m) Soporte da programación e corrección do formato
3. Calidade das unidades didáctica elaboradas (2 puntos)
- Valórase neste apartado:
 - a) Obxectivos específicos e actividades asociadas
 - b) Contidos detallados das UD
 - c) Criterios e instrumentos de avaliación
 - d) Metodoloxía explicitada a través da táboa de tarefas asociada a cada actividade
4. Exposición oral da programación e unidade didáctica (3 puntos)
- Valórase neste apartado:
 - a) Concrección e adaptación ao tempo dispoñible
 - b) Exposición de tódolos apartados do traballo exposto
 - c) Coherencia, fluidez e dominio do traballo exposto
 - d) Medios e TICs empregados

Será imprescindible acadar un 40% da cualificación máxima nos apartados 3,4,5 anteriormente expostos para poder optar a unha avaliación positiva.

Aquel alumnado que non conte coa citada

porcentaxe de asistencia perde o dereito á avaliación continua e será avaliado en base aos seguintes criterios:

Criterios principais de cualificación

Tipo de instrumento ou proba (Ponderación)

Calidade da programación didáctica elaborada (3 puntos)

Valórase neste apartado:

a) Á Identificación e contextualización.

b) Adecuación do currículo ás características do ámbito productivo.

c) Táboa dun mínimo de 15 UD con indicación dos RA ou CT asociados así como unha breve descrición e temporalización.

d) Número de UD desenvoltas a maiores do mínimo establecido de 5

e) Indicación dos mínimos e dos criterios de cualificación coherente coas UD

f) Definición das actividades de recuperación do alumnado que non supera as avaliacións parciais e/ou a avaliación final

g) Definición da proba do alumnado que perde o dereito á avaliación continua.

h) Seguimento e avaliación da PD

i) Avaliación inicial

j) Medidas de reforzo educativo.

k) Educación en valores

l) Actividades complementarias e extraescolares

m) Soporte da programación e corrección do formato

Calidade das unidades didáctica elaboradas (1 punto)

Valórase neste apartado:

a) Obxectivos específicos e actividades asociadas

b) Contidos detallados das UDs

c) Criterios e instrumentos de avaliación

d) Metodoloxía explicitada a través da táboa de tarefas asociada a cada actividade

Exposición oral da programación e unidade didáctica (3 puntos)

Valórase neste apartado:

a) Concrección e adaptación ao tempo dispoñible

b) Exposición de tódolos apartados do traballo exposto

c) Coherencia, fluidez e dominio do traballo exposto

d) Medios e TICs empregados

Exame tipo test de 30 cuestións relacionadas cos contidos desenvolto nas sesións lectivas (3 puntos)

Pregunta

correctas....	Cualificación	0.....	0	1 a 4.....	1	5 a 8.....	2	9 a 12.....	3	13 a 17.....	4	18 a 20.....	5	21 a 22.....	6	23 a 24.....	7	25 a 26.....	8	27 a 29.....	9	30.....	10
---------------	---------------	--------	---	------------	---	------------	---	-------------	---	--------------	---	--------------	---	--------------	---	--------------	---	--------------	---	--------------	---	---------	----

Será imprescindible acadar un 40% da cualificación máxima en cada un dos apartados anteriormente expostos para poder optar a unha avaliación positiva.

O alumnado que se puido acoller ao sistema de avaliación continua na primeira convocatoria e deba acudir á segunda convocatoria, deberá realizar as actividades pendentes de superación.

No caso de alumnado que perdeu o dereito á avaliación continua e deba acudir á segunda convocatoria, esta terá a mesma estrutura que no caso de perda do dereito á avaliación continua e deberán realizarse as partes pendentes de superación.

Gardaranse as cualificacións positiva acadadas na primeira convocatoria que se promediarán coas obtidas nesta segunda, de acordo coas porcentaxes descritas anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calvo Verdú, M., Introducción a la metodología didáctica: formación profesional ocupacional, MAD, Sevilla

Crespo Escobar, S., Elaboración de programaciones y unidades de trabajo en la formación profesional., Editorial Club Universitario, 2010, Alicante

Muro Jimenez, J.M., Programación y unidades didácticas en Formación Profesional, MAD, 2008, Sevilla

Solbes i Monzó, R., Programaciones didácticas para FP: Manual de diseño y desarrollo de una programación didáctica basada en competencias contextualizadas., Nau Libres, 2014,

Bibliografía Complementaria

www.edu.xunta.es/fp,

<https://www.educacion.gob.es/iceextranet/>,

Johnson, D., & Johnson, R., La evaluación en el aprendizaje cooperativo: como mejorar la evaluacion individual a traves del grupo., SM, 2014,

Pujolàs, P., Aprender juntos alumnos diferentes. Los equipos deaprendizajecooperativo en el aula., Eumo-Octaedro, 2004, Barcelona

Pujolàs, P., El aprendizaje cooperativo.Nueve ideas clave., Graó, 2008, Barcelona

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas Externas				
Materia	Prácticas Externas			
Código	V02M066V07301			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=24&Itemid=140&lang=es			
Descrición xeral	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	- saber - saber facer
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.	- saber - saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber facer
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	- saber facer
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	- saber facer
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.	- Saber estar / ser
CE28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.	- saber facer
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.	- saber - Saber estar / ser
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	- saber facer - Saber estar / ser

CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber facer
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber - Saber estar / ser
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	
O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	CG3 CG6 CG12 CG16 CE30 CE31 CT3
O alumnado será quen de planificar e avaliar materias correspondentes á especialización.	CG3 CG5 CG6 CG10 CG12 CG16 CE28 CE29 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3

Contidos
Tema
Deseño de materias da especialidade
Elaboración de materiais e actividades
Aplicación de técnicas e estratexias de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.
Análise da práctica educativa

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas externas	150	0	150
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	0	150	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A tutorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	O alumnado terá dous tutores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un tutor/a no centro de prácticas e un tutor/a na universidade que será o seu tutor/a de PAT

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	CG3 CG5 CG6 CG10 CG12 CG16 CE28 CE29 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	CG3 CG5 CG6 CG10 CG12 CG16 CE28 CE30 CE31 CT1 CT2 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Feliz, T. y Ricoy, M.C., La formación inicial de los profesores de secundaria., Sanz y Torres., 2008, Madrid

González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares., Síntesis, 2011, Madrid

Marco, B., Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo, Narcea, 2008, Madrid

Perrenoud, Ph, Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar, Grao, 2007, Barcelona

Perrenoud, Ph, Diez nuevas competencias para enseñar, Graó, 2004, Barcelon

Sierra, B. y Pérez Ferra, M, La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica. Revista de Educación, 2007,

Latorre, A., La investigación-acción. Conocery cambiar la práctica educativa, Grao, 2007, Barcelona

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo Fin de Máster				
Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	V02M066V07401			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Sector Primario e Secundario			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalguna das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.	- saber facer
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.	- saber facer
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.	- saber - saber facer
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.	- Saber estar / ser
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	- saber - saber facer
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	- saber
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	- saber facer
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.	- saber
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	- saber - saber facer

CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
-----	---	---

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.	CG4 CG6 CG10 CG12 CG17 CE24 CE26 CE27 CE29 CT1 CT2
O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.	CG12 CG17 CE24 CE26 CE27 CE29 CT1 CT2
O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	CG6 CG12 CE26 CE27 CT1 CT2

Contidos
Tema
Elaboración de un traballo de investigación no ámbito da educación secundaria

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	1	0	1
Traballos tutelados	10	139	149

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Realizarase por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas.
Traballos tutelados	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalguna das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñárase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	30	CG4 CG6 CG10 CG12 CG17 CE24 CE26 CE27 CE29 CT1 CT2
Presentacións/exposicións	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	70	CG4 CG10 CE24 CE26 CE29 CT1 CT2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Informe da titora ou titor da Universidade : Calidade do documento escrito: 30% da cualificación final (máximo 5 puntos).
 Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : Presentación e defensa do TFM: 70% restante (máximo 5 puntos)***

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.

- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuacións dos recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

**** Será necesario obter unha puntuación mínima de 3,5 puntos sobre 7 puntos neste apartado para obter unha avaliación positiva global.**

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

APA, Manual de Publicaciones de la American Psychological Association, 3ª, Manual Moderno., 2010, Méjico

Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120), 2012,

Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., Metodología de la investigación, McGraw-Hill., 2006, México

Flick, U., Introducción a la investigación cualitativa, Morata., 2004, Madrid

Mcmillanm, J. y Shumacher, S., Investigación educativa una introducción conceptual., Pearson., 2005, Madrid

Ricoy, M.C., Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa., Guadalbullón, 2009,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Formación Académica e Profesional/P02M066V06254

A Atención á Diversidade e a súa Intervención/P02M066V06252

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

A Innovación e a Investigaicón Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar/P02M066V06107

Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Prácticas Externas/P02M066V06301

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104